

Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved UiB	2
Høring - saksfremlegg	3
Høringsinnspill fra ELIXIR Norge	7
Høringsinnspill fra HF-fakultetet	16
Høringsinnspill fra JUR-fakultetet	18
Høringsinnspill fra MED-fakultetet	19
Høringsinnspill fra NT-fakultetet	20
Høringsinnspill fra Institutt for informatikk	21
Høringsinnspill fra PSYK-fakultetet	23
Høringsinnspill fra Studentparlamentet	25
Høringsinnspill fra SV-fakultetet	26
Høringsinnspill fra Institutt for politikk og forvaltning	27
Høringsinnspill fra Universitetsmuseet	29

UNIVERSITETET I BERGEN
Universitetsledelsen

Det humanistiske fakultet
Det juridiske fakultet
Det medisinske fakultet
Det psykologiske fakultet
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Eiendomsavdelingen
Fakultet for kunst, musikk og design
Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Forsknings- og innovasjonsavdelingen
HR-avdelingen
IT-avdelingen
Kommunikasjonsavdelingen
Studieavdelingen
Universitetsmuseet i Bergen
Økonomiavdelingen

Dato

17.06.2026

Vår referanse

26/54133

Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Universitetsstyret har bedt om en revisjon av [UiBs politikk for åpen vitenskap](#) vedtatt i 2020 i [sak 101/20](#). Høringsnotatet er forberedt av Universitetsbiblioteket i samhandling med viserektor for forskning og innovasjon.

Vi ber om at høringen gjøres kjent for instituttene og at hvert fakultet oversender sine innspill samlet innen høringsfristen **17. august**.

Med vennlig hilsen

Margareth Hagen
rektor

Tore Tungodden
universitetsdirektør

Postadresse

Universitetet i Bergen
Universitetsledelsen
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Lene Seim
Telefon: +47 55582532
Mobil:
E-post: lene.seim@uib.no

Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn for høringsforslaget

Åpenhet og deling av forskningsresultater er grunnleggende for kunnskapsutviklingen. UiBs forskning skal være så åpen som mulig. Samfunnsendringer drevet frem av blant annet teknologisk utvikling, økt digitalisering og kunstig intelligens har skapt nye muligheter, men også nye utfordringer for forskning, utdanning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Kunnskap skal ideelt sett kunne deles fritt på tvers av landegrenser, men dette har lenge vært utfordret av ubalanser i den globale kunnskapsarbeidsdelingen. Internasjonalt forskningssamarbeid kan også bli påvirket av geopolitisk uforutsigbarhet.

Universitetsstyret har bedt om en revisjon av [UiBs politikk for åpen vitenskap](#) vedtatt i 2020 i [sak 101/20](#).

Denne saken er forberedt av Universitetsbiblioteket i samhandling med viserektor for forskning og innovasjon. Forslag til revidert politikk for åpen vitenskap er forankret i Forskningsutvalget, i dekanmøtet og i rektoratet. Forslag til revidert politikk sendes på internhøring ved UiB før saken styrebehandles 10. september.

UiBs gjeldende politikk for åpen vitenskap gjelder for forskning, utdanning og formidling som skjer ved UiB. Prinsippene for åpen vitenskap skal legges til grunn for alt forskningssamarbeid UiB deltar i. Politikken er inndelt i fem områder:

1. Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid
2. Åpne forskningsdata
3. Åpen innovasjon
4. Åpne læringsressurser
5. Folkeforskning

Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å ikke videreføre områdene åpen innovasjon, åpne læringsressurser og folkeforskning i revidert politikk. I UiBs politikk for immaterielle rettigheter behandles åpen innovasjon og akademisk frihet i et eget avsnitt og anses dermed som allerede ivaretatt. Man vil se åpne læringsressurser i sammenheng med åpen utdanning mer overordnet, og området løftes derfor ut av politikken. Folkeforskning er et område man mener bør vurderes og forvaltes på prosjektnivå.

Over 80 % av UiBs vitenskapelige artikler har åpen tilgang, og det arbeides fortløpende med å sikre publiseringstjenester av høy kvalitet til UiBs forskere. Verktøy, praksis og infrastruktur for forskningsdata blir stadig viktigere og mer omfattende både i forskning og i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeid. Etter innspill fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet har man valgt å videreføre åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og åpne forskningsdata i revidert politikk.

På bakgrunn av nevnte fokusering, endres også benevnelse fra ***politikk for åpen vitenskap*** til ***politikk for åpen forskning***.

I utarbeidelsen av politikk har man sett det hensiktsmessig å skille mellom politikken på den ene siden, og retningslinjer og tilretteleggende tiltak som er av mer administrativ og forvaltningsmessig karakter, på den andre. Retningslinjer og tilretteleggende tiltak blir utarbeidet i et separat dokument, og lagt frem for styret som en orienteringssak til styret høsten 2026.

Vi sender med dette forslag til revidert politikk for åpen forskning på høring og ber fakultetene videreformidle høringen til underliggende enheter. Vi ber om at hvert fakultet oversender sine innspill samlet innen **høringsfristen 17. august**.

Med vennlig hilsen

Maria-Carme Torras Calvo
avdelingsdirektør

Paul Simon Svanberg
seksjonsleder, Tilvekst og system

Politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Innledning

Åpenhet og deling av forskningsresultater er grunnleggende for kunnskapsutviklingen. I tråd med UiBs strategi for forskning på høyt internasjonalt nivå, skal UiB fremme åpen forskning og god forskningsetisk praksis.

Samfunnsendringer drevet frem av blant annet teknologisk utvikling, økt digitalisering og kunstig intelligens har skapt nye muligheter, men også nye utfordringer for forskning, utdanning, innovasjon og kunstnerisk utviklingsarbeid. Forskning av høy kvalitet gir oss kunnskap vi kan stole på. Økt tilrettelegging for etterprøvbare, reproduserbare og overførbare kan i møte med gjennomgripende samfunnsutviklinger bidra til å styrke tilliten til forskningen.

Regjeringen, forskningsrådet og EU forutsetter åpen tilgang vitenskapelige publikasjoner og forskningsdata fra prosjekter de har medfinansiert slik at kunnskapen derfra kan deles likt med alle både i og utenfor akademien.

Kunnskap skal ideelt sett kunne deles fritt på tvers av landegrenser, men dette har lenge vært utfordret av ubalanser i den globale kunnskapsarbeidsdelingen. Internasjonalt forskningssamarbeid utfordres også av geopolitisk uro, men gjennom deling av forskningsresultater, metoder og data kan åpen forskning bidra demokratiserende til det globale forskersamfunnet.

UiBs politikk for åpen forskning er basert på prinsippet om at forskning og forskningsprosesser skal være så åpne som mulig, så lukkede som nødvendig. Det vil si at forskning og forskningsprosesser skal gjøres åpent tilgjengelige med mindre legitime hensyn som sikkerhet, personvern, juridiske forhold eller konkurransehensyn står i veien.

Virkeområde

Begrepet åpen forskning omfatter åpen tilgang til publikasjoner og resultater, samt forskningsdata i hele spekteret av vitenskapelige og kunstneriske metoder, og UiBs politikk for åpenforskning gjelder for blant annet

- Vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid
- Forskningsdata og -databaser
- Dataprogrammer og tilhørende dokumentasjon og kildekode
- Bilde- og videomateriale

UiB fremmer vitenskapelig og kunstnerisk praksis hvor prosesser og resultater er åpent tilgjengelige under vilkår som bidrar til deling, gjenbruk, samarbeid og samfunnsansvar.

Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid

Universitetet i Bergen har, i tråd med regjeringens retningslinjer, som mål at vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid skal være åpent tilgjengelige. Dette bidrar til at forskning og kunnskap kan deles, spres og gjenbrukes av forskere, institusjoner og samfunns- og næringsliv.

Tilgang til kunnskap er en viktig forutsetning for et velfungerende demokrati og fri meningsutveksling. Universitetet i Bergen har derfor sikret alle sine ansatte rett til å dele sine vitenskapelige artikler med åpen tilgang.

Universitetet i Bergen skal i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid, fremme kvalitetssikrede og bærekraftige tilnærminger til åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner.

Åpne forskningsdata

Åpenhet om og deling av forskningsprosesser, metoder, og data ligger til grunn for god forskningsetisk praksis. Universitetet i Bergen har som mål at data som er resultat av de ansattes forskningsaktivitet, skal klargjøres og tilgjengeliggjøres for deling og viderebruk, i tråd med FAIR-prinsippene og dataforvaltningsloven.

Forskningsdata skal som en hovedregel tilgjengeliggjøres slik at verdiene i dataene kan viderebrukes best mulig. Slik fremmes langsiktig forskning av høy kvalitet og integritet.

Universitetet i Bergen skal i tillegg legge til rette for at blant annet

- Forskningsdata og -databaser
- Kildekode, dataprogrammer og tilhørende dokumentasjon
- Bilde- og videomateriale

som skapes i forbindelse med forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid kan tilgjengeliggjøres og deles, der dette er praktisk mulig og etisk forsvarlig.

Lagring og tilgjengeliggjøring skal gjøres i tråd med gjeldende retningslinjer og juridiske rammer som personvern, samtykke, informasjonssikkerhet, forretningshemmeligheter og immaterielle rettigheter (IPR).

UiB skal i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid fremme åpen tilgang til forskningsdata og FAIR-prinsippene. UiB skal bidra til infrastruktur hvor åpne forskningsdata kan lagres, viderebrukes og forvaltes langsiktig og i tråd med gjeldende regelverk.

Høringssvar fra ELIXIR Norge

Til: Universitetet i Bergen

Dato: 8. August 2026

Høringssvar – forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Hovedpunkter

- Politikken bør forankres uttrykkelig i, og forplikte UiB til å gjennomføre, det nasjonale og europeiske rammeverket for åpen forskning.
- "Åpen som standard" bør legges til grunn, med tydelig angitte unntak, i stedet for terskelen "der dette er praktisk mulig".
- Politikken og de tilhørende retningslinjene bør peke ut standardlisenser – CC BY, CC0 og lisenser godkjent av Open Source Initiative – og navngi fagspesifikke datainfrastrukturer og arkiver.
- UiB bør forplikte seg til å bære den nødvendige infrastrukturen og til å bygge varige karriereveier for datarøktene og annet spesialisert støttepersonell.
- Åpen praksis bør gjøres reelt meritterende gjennom en uttrykkelig kobling til forskningsvurdering, ansettelse og opprykk. UiB bør i denne sammenheng slutte seg til DORA-erklæringen.

Om ELIXIR Norge

ELIXIR Norge er den nasjonale forskningsinfrastrukturen for bioinformatikk og den norske noden av ELIXIR, den europeiske forskningsinfrastrukturen for biologiske data, som knytter sammen Europas sentrale livsvitenskapelige dataarkiver og ressurser med de nasjonale bioinformatikkmiljøene. ELIXIR Norge koordineres fra Universitetet i Bergen, med virksomhet ved Universitetet i Oslo, UiT Norges arktiske universitet, NTNU og NMBU. Infrastrukturen tilbyr tjenester, verktøy, opplæring og e-infrastruktur for lagring, forvaltning, deling og gjenbruk av livsvitenskapelige data. Det er med dette utgangspunktet – som en av forskningsinfrastrukturene UiB er vertskap for, og som en daglig forvalter av åpne forskningsdata i praksis – at vi avgir vårt høringssvar.

Vi takker for anledningen til å uttale oss, og vi støtter fullt ut ambisjonen om at UiBs forskning skal være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig. Åpen forskning er ikke et administrativt tillegg til forskningen, men en forutsetning for dens kvalitet, etterprøvbarhet og legitimitet. Av samme grunn mener vi at den reviderte politikken bør løftes vesentlig i ambisjon og presisjon før den vedtas.

Overordnet vurdering

ELIXIR Norges hovedinnvending er at forslaget i sin nåværende form er for generelt og for lite forpliktende formulert. Der dokumentet gjennomgående uttrykker at UiB skal "legge til rette for", "fremme" og "bidra til" åpen forskning, savner vi de forpliktende målene, de konkrete virkemidlene og det etterprøvbare ambisjonsnivået som allerede er nedfelt i det nasjonale og europeiske rammeverket UiB er bundet av og selv deltar i.

Forskjellen er ikke uvesentlig. En institusjonell politikk setter retningen for forskernes praksis i årene som kommer, og den bør derfor ikke være mindre forpliktende enn de styringsdokumentene den er ment å operasjonalisere. Dette rammeverket er dessuten nylig bekreftet og forsterket på øverste politiske nivå. I regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032 (Meld. St. 5 (2022–2023)) slås det fast at forskningsdata fra offentlig finansiert forskning i all hovedsak skal regnes som offentlig informasjon. I forskningssystemmeldingen (Meld. St. 14 (2024–2025)) understreker regjeringen at åpen tilgang og tilgjengelighet til forskningsresultater er en forutsetning for et velfungerende forskningssystem og for å få kunnskap raskere i bruk, og at målet om full og åpen tilgang står fast. Ved behandlingen av meldingen understreket Stortingets utdannings- og forskningskomité betydningen av å sikre mer åpen forskningspublisering for å gjøre kunnskap tilgjengelig for flere (Innst. 290 S (2024–2025)). Slik forslaget nå er formulert, står UiB i fare for å vedta en politikk som ligger under det nivået regjeringen, Stortinget, Forskningsrådet og Horisont Europa allerede legger til grunn.

Der forslaget er vagt, er rammeverket konkret

For å tydeliggjøre gapet vil vi peke på en rekke steder der forslagets formuleringer er svakere enn de kildene det bygger på.

Åpen tilgang til publikasjoner. Forslaget fastsetter som "mål" at vitenskapelige publikasjoner skal være åpent tilgjengelige, og viser til at UiB har sikret de ansatte rett til å dele sine artikler. De nasjonale målene og retningslinjene går vesentlig lenger: de fastslår at alle vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet, uavhengig av publiseringskanal og uavhengig av når artikkelen kan gjøres åpent tilgjengelig. Meld. St. 14 (2024–2025) fremhever at norske institusjoners rettighetsstrategier – der forskeren beholder rettighetene og kan egenarkivere den aksepterte manusversjonen (AAM, "postprint") uten forsinkelse – er avgjørende for å øke andelen åpent tilgjengelige artikler. Forslaget omtaler verken deponeringsplikt, tidspunkt, vitenarkiv eller rettighetsstrategi, og er dermed mindre forpliktende enn den nasjonale normen det viser til. Vi anbefaler at deponeringsplikten og institusjonens rettighetsstrategi tas eksplisitt inn.

Kostnader og forlagsavtaler. De nasjonale retningslinjene forventer at institusjoner og konsortier som forhandler med forlag, sikrer at avtalene fremmer åpen tilgang uten økte total kostnader og med åpenhet om betingelsene, og at institusjonene bidrar til å dekke kostnadene ved åpen publisering. Meld. St. 14 (2024–2025) påpeker at det er problematisk at offentlige forskningsmidler går til kommersielle forlag med høye og lite transparente kostnader, og at fremtidige avtaler, som Sikt forhandler på vegne av sektoren, må vektlegge kostnadsreduksjon og transparente betingelser. Forslaget omtaler ikke dette. En politikk for åpen forskning som ikke berører finansieringen av åpen publisering, utelater et av de mest avgjørende virkemidlene.

Diamantmodellen og publiseringsplattformer. Meld. St. 14 (2024–2025) uttrykker en klar retning mot diamantmodellen for åpen tilgang (*diamond open access*) som foretrukket publiseringsløsning – åpen både å lese og publisere i, uten publiseringsavgift for den enkelte forsker – og viser til at Forskningsrådet er blant ti europeiske finansiører som støtter en utvidelse av Europakommisjonens plattform Open Research Europe, slik at alle norske forskere kan publisere gratis med åpen tilgang der fra 2026. Vår egen infrastruktur illustrerer verdien av slike modeller: ELIXIR publiserer sine forsknings- og strategieresultater gjennom ELIXIR F1000Research Gateway, en åpen publiseringskanal med umiddelbar publisering og transparent, åpen fagfelleevaluering, der ELIXIR sentralt dekker publiseringskostnadene slik at de ikke faller på den enkelte forfatter, og der også programvareartikler, dokumenter, postere og presentasjoner kan publiseres og gjøres siterbare. En fremtidsrettet UiB-politikk bør omtale institusjonens holdning til diamantmodellen og til slike fagsamfunnsdrevne, ikke-kommersielle publiseringskanaler.

Deling av data "der dette er praktisk mulig". Forslaget sier at data "som en hovedregel" skal tilgjengeliggjøres, og at kildekode, programvare og bilde- og videomateriale kan deles "der dette er praktisk mulig og etisk forsvarlig". Forskningsrådets policy for tilgjengeliggjøring av forskningsdata (revidert 2017) legger derimot til grunn at forskningsdata i utgangspunktet skal være tilgjengelige for relevante brukere, etter prinsippet "så åpne som mulig, så lukkede som nødvendig", og den reviderte utgaven skjerper en rekke retningslinjer fra "bør" til "skal". Langtidsplanen slår som nevnt fast at slike data i all hovedsak skal regnes som offentlig informasjon. Forslagets "der dette er praktisk mulig" er en langt svakere terskel enn "åpen som standard", og flytter i praksis bevisbyrden fra den som vil lukke, til den som vil åpne. Vi anbefaler at UiB legger "åpen som standard" til grunn, med tydelig angitte unntak for sikkerhet, personvern, andre juridiske forhold og kommersielle hensyn.

Denne utviklingen forsterkes nå også rettslig. I utredningen NOU 2024: 14 *Med lov skal data deles* foreslås tre EU-rettsakter gjennomført i norsk rett: åpne data-direktivet (direktiv (EU) 2019/1024), gjennomføringsforordning (EU) 2023/138 om datasett med høy verdi og dataforvaltningsforordningen (forordning (EU) 2022/868). For forskningen innebærer dette et vesentlig skifte. Deling og viderebruk av forskningsdata har ikke tidligere vært regulert i EU-lovgivningen, men omfattes nå av åpne data-direktivet, med den begrunnelse at offentlig finansierte forskningsdata allerede er betalt av fellesskapet og derfor bør gjøres allment tilgjengelige for viderebruk. Utvalget legger blant annet til grunn at tilgang til forskningsdata skal være gratis, at data skal tilgjengeliggjøres i åpne, maskinlesbare formater med standardiserte metadata, og at det skal benyttes åpne standardlisenser med færrest mulig begrensninger. Dataforvaltningsforordningen etablerer i tillegg rammeverk for forsvarlig viderebruk av beskyttede data – det vil si personopplysninger, forretningshemmeligheter, tredjeparters immaterielle rettigheter og statistisk fortrolighet – samt for dataformidling og dataaltruisme, og gir dermed konkrete mekanismer for den "så lukket som nødvendig"-siden som forslaget selv bygger på. Når forskningsdata på denne måten er i ferd med å bli underlagt et forpliktende rettslig rammeverk, bør UiBs politikk gjenspeile denne retningen og ikke nøye seg med en svakere terskel.

FAIR uten operasjonalisering. Forslaget viser til FAIR-prinsippene, men uten å angi hva som konkret kreves. Både Forskningsrådet og Horisont Europa gjør FAIR operasjonelt: data og metadata skal være standardiserte, følge internasjonale standarder, være maskinlesbare og kunne høstes maskinelt, og datasett skal deles med tilhørende protokoller, metoder, modeller, algoritmer, programvare og kildekode der dette er relevant for etterprøving. En henvisning til FAIR uten disse kravene forblir en intensjon snarere enn en forpliktelse.

Lisenser omtales ikke. Forslaget mangler enhver bestemmelse om lisensiering, mens Forskningsrådet krever internasjonalt anerkjente lisenser med færrest mulig begrensninger, og Horisont Europa er enda mer presis (se punkt 2 nedenfor). Uten en lisenspolitikk mangler forskerne den mest grunnleggende avklaringen om hvordan resultater faktisk kan gjenbrukes.

Infrastruktur uten navngitte løsninger. Forslaget sier at UiB "skal bidra til infrastrukturer" der data kan lagres og forvaltes, uten å navngi en eneste av dem. Dette står i skarp kontrast til den vekten regjeringen legger på datainfrastruktur: Meld. St. 14 (2024–2025) løfter datainfrastruktur til et hovedtema, definerer den som de verktøyene, tjenestene, systemene og den kompetansen som er nødvendig for å innhente, analysere, lagre, dokumentere og tilgjengeliggjøre data på et fagområde, og understreker at deler av forskningens datainfrastruktur er blitt kritisk også for samfunnet utenfor forskningen. Den nasjonale strategien forventer i tillegg at institusjonene utarbeider retningslinjer med angivelse av hvilke løsninger som bør benyttes for håndtering av ulike datasett. Her er forslaget mindre konkret enn både strategien og systemmeldingen.

Kompetanse og støttepersonell. Forslaget omtaler ikke det menneskelige apparatet som skal bære åpen forskning. Både den nasjonale strategien og Forskningsrådets policy fremhever at det vokser frem en ny type ekspertise – datarøktene (*data stewards*) – og at opplæring og kompetansebygging er et institusjonelt ansvar. Fraværet av et ambisjonsnivå for datarøktene og annet støttepersonell er etter vårt syn en av forslagets mest alvorlige utelatelser (se punkt 4).

Insentiver og forskningsvurdering. Forslaget mangler bestemmelser om hvordan åpen praksis skal anerkjennes i vurdering, ansettelse og opprykk, og gir dermed forskerne ingen insentiver til å prioritere deling av data, kode og publikasjoner. Dette er en vesentlig svakhet, som vi utdyper i punkt 5 nedenfor.

På alle disse punktene anbefaler vi at politikken presiseres og styrkes. Nedenfor utdyper vi de viktigste anbefalingene.

1. Politikken bør uttrykke en forpliktelse til å gjennomføre de nasjonale strategiene og det europeiske rammeverket

Vi anbefaler at UiB uttrykkelig forankrer sin politikk i, og forplikter seg til å gjennomføre, langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (Meld. St. 5 (2022–2023)) og forskningssystemmeldingen (Meld. St. 14 (2024–2025)), regjeringens nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler, den nasjonale strategien for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata, Forskningsrådets policyer for åpen forskning og for tilgjengeliggjøring av forskningsdata, samt kravene til åpen vitenskap i Horisont Europa, der åpen vitenskap er en juridisk forpliktelse og ikke en anbefaling.

Politikken bør ikke nøye seg med å dele de underliggende prinsippene, men bør erklære en ambisjon om at UiB skal være en aktiv pådriver for at disse målene nås, i tråd med den rollen

fagmiljøene og institusjonene uttrykkelig er tiltenkt i det nasjonale rammeverket. En slik forankring gir forskere, ledere og støttetjenester et felles og etterprøvbart ambisjonsnivå å styre etter.

2. Politikken bør peke ut standardiserte lisenser og fagspesifikke datainfrastrukturer

Et sentralt svakhetstrekk ved forslaget er fraværet av konkret veiledning om to atskilte, men beslektede forhold: hvilke lisenser som skal ligge til grunn for gjenbruk, og hvilke infrastrukturer resultatene skal deponeres i. Vi behandler dem hver for seg nedenfor.

2a. Standardiserte lisenser

Vi anbefaler at politikken, eller de tilhørende retningslinjene, etablerer et sett med standardlisenser som normalvalg, etter mønster fra Horisont Europa, differensiert etter type resultat:

- **Vitenskapelige publikasjoner:** Creative Commons Navngivelse (CC BY) eller tilsvarende.
- **Metadata:** Creative Commons Zero (CC0) eller tilsvarende, slik at metadata kan gjenbrukes fritt og høstes maskinelt.
- **Programvare og kildekode:** en lisens godkjent av Open Source Initiative (OSI), for eksempel MIT, BSD, Apache 2.0 eller GPL. Dette er den etablerte standarden for åpen kildekode og speiler Horisont Europas tilnærming, der programvare og kildekode som er nødvendig for å etterprøve resultatene, skal deponeres og deles under åpne vilkår.

2b. Fagspesifikke datainfrastrukturer

Politikken bør anerkjenne at forsvarlig deling av forskningsdata forutsetter veletablerte, fagspesifikke datainfrastrukturer, og at valg av arkiv ikke kan overlates til den enkelte forsker uten veiledning. Ulike fagfelt har ulike naturlige forvaltere av data, og politikken bør vise til disse som anbefalte førstevalg, for eksempel:

- **Livsvitenskap og bioinformatikk:** ELIXIR og ELIXIR Norge, med tilhørende e-infrastruktur (blant annet NeLS, Norwegian e-infrastructure for Life Sciences) og de europeiske ELIXIR-kjernearkivene ved blant annet EMBL-EBI.
- **Geovitenskap:** EPOS (European Plate Observing System) og tilknyttede nasjonale ressurser.
- **Samfunnsvitenskap:** Sikt og det europeiske CESSDA-samarbeidet, samt ESS (European Social Survey) for komparative surveydata.
- **Språkressurser og humaniora:** CLARINO, den norske noden av den europeiske infrastrukturen CLARIN, for språkdata og språkteknologiske ressurser.
- **Programvare og kildekode:** anerkjente, versjonskontrollerte kodedelingstjenester med varig arkivering og tildeling av persistente identifikatorer (for eksempel via Zenodo), slik at kode kan siteres og etterprøves.
- **Generiske behov uten et fagspesifikt arkiv:** UiB Open Research Data, som inngår i det nasjonale arkivet DataverseNO; Zenodo, som driftes av CERN og er utviklet gjennom OpenAIRE på oppdrag fra Europakommisjonen; og NIRD Research Data Archive, som driftes av Sigma2, for store datasett.

Alt dette bør ses i sammenheng med, og kobles til, European Open Science Cloud (EOSC) som europeisk rygggrad for åpen forskning. Ved å navngi slike infrastrukturer gir UiB forskerne en tydelig retning, samtidig som institusjonen sikrer at data forvaltes i tråd med FAIR-prinsippene og internasjonale standarder for data og metadata. Vi vil særlig fremheve at flere av disse infrastrukturene – blant dem ELIXIR Norge og CLARINO – har UiB selv som vertsinstitusjon, og at institusjonen dermed har en egeninteresse i, og et særlig ansvar for, å synliggjøre og understøtte dem i sin egen politikk.

3. Politikken bør uttrykke en ambisjon om å understøtte den nødvendige infrastrukturen

Det er ikke tilstrekkelig å forvente at forskere deler data. Institusjonen må også forplikte seg til å stille den nødvendige infrastrukturen til rådighet og til å sikre dens langsiktige og bærekraftige drift. Både den nasjonale strategien og Forskningsrådets policy understreker behovet for robuste og bærekraftige finansieringsmodeller for datainfrastrukturer og dataarkiver, og forskningssystemmeldingen (Meld. St. 14 (2024–2025)) løfter datainfrastruktur til et strategisk hovedområde for hele forskningssystemet. Utdannings- og forskningskomiteen understreket i sin innstilling betydningen av stabile rammevilkår og av infrastruktur for hele bredden av forskning (Innst. 290 S (2024–2025)).

Vi anbefaler at politikken uttrykker en klar ambisjon om at UiB, nasjonalt og internasjonalt, skal investere i, bidra til og opprettholde de infrastrukturene som gjør åpen forskning praktisk mulig, herunder de forskningsinfrastrukturene institusjonen selv er vertskap for. En politikk som forventer åpenhet uten å forplikte institusjonen til å bære infrastrukturen, legger byrden på forskeren alene og vil i praksis svekke måloppnåelsen.

4. Politikken bør fastsette et ambisjonsnivå for kompetanse, karriereveier og datarøkttere

Åpen forskning av høy kvalitet forutsetter spesialisert støttepersonell. Den nasjonale strategien og Forskningsrådets policy peker begge på at det vokser frem en ny type ekspertise – datarøkttere – og at opplæring og kompetansebygging er et institusjonelt ansvar. Vi anbefaler at UiBs politikk uttrykker et konkret ambisjonsnivå for oppbygging og forvaltning av slik kompetanse: datarøkttere, databibliotekarer, dataingeniører og tilsvarende roller som kan bistå forskere gjennom hele forskningsdatalivsløpet, fra datahåndteringsplan til deponering og langtidsforvaltning.

Et ambisjonsnivå er imidlertid ikke tilstrekkelig dersom disse rollene forblir prosjektfinansierte og midlertidige. Vi anbefaler derfor at UiB også forplikter seg til å bygge reelle, varige karriereveier for slikt personell, med tydelige stillingskategorier, forutsigbar finansiering og mulighet for faglig progresjon på linje med andre vitenskapelige og tekniske løpebaner. Uten reelle karriereveier vil institusjonen verken kunne rekruttere eller beholde den kompetansen åpen forskning er avhengig av, og politikken intensjoner risikerer å forbli erklæringer uten gjennomføringsevne. ELIXIR Norge har lang erfaring med slik brukerstøtte og opplæring innenfor livsvitenskapene, og stiller denne erfaringen til rådighet for et bredere kompetansesarbeid ved UiB.

5. Politikken bør koble åpen forskning til incentiver og forskningsvurdering

En politikk for åpen forskning virker bare dersom åpen praksis lønner seg for den enkelte forsker. Forslaget mangler i dag enhver kobling mellom åpen forskning og institusjonens system for vurdering, ansettelse og opprykk, og gir dermed forskerne ingen incentiver til å prioritere deling av data, kode og publikasjoner i en travel forskerhverdag. Dette er en grunnleggende svakhet: så lenge merittering fortsatt hviler på tradisjonelle publiseringsindikatorer, vil åpne praksiser forbli noe forskeren gjør i tillegg, ikke noe som teller. Den resultatbaserte publiseringsindikatoren forsterker problemet: fordi den belønner publisering i etablerte kanaler på nivå 1 og 2, er diamantmodellen og nyere, fagsamfunnsdrevne publiseringskanaler ofte lite gunstige for forskerne, selv når de er faglig og prinsipielt å foretrekke.

Dette er ikke et hypotetisk problem. Både Forskningsrådet og det bredere europeiske og nasjonale reformarbeidet for forskningsvurdering – blant annet gjennom DORA-erklæringen og CoARA – bygger på at en større bredde av forskningsresultater, herunder datasett, programvare og annet enn tidsskriftsartikler, skal telle med i vurderingen, og at tidsskriftenes innflytelsesfaktor ikke skal brukes som mål på kvalitet. Vi anbefaler at UiBs politikk uttrykkelig kobler åpen forskning til institusjonens system for forskningsvurdering og karriereutvikling, slik at åpen praksis blir reelt meritterende. Skal politikken lykkes, må forskere som bruker tid på andre aktiviteter enn tradisjonell publisering – som å tilrettelegge forskningsdata for deling, utvikle og dele programvare eller drive datarøktig – faktisk belønnes for dette i vurdering, ansettelse og opprykk, og ikke oppleve at slikt arbeid går på bekostning av egen karriere. Ekspertutvalget som gjennomgikk finansieringen av universiteter og høyskoler, beskrev dette problemet: når indikatorene tolkes som et verdisystem, kan forskere som blant annet tilrettelegger forskningsdata for deling, oppleve at de handler på tvers av forventningene (Hatlen-utvalget 2022). Incentivsystemet trekker dermed i motsatt retning av åpenhetsmålene, og en institusjonell politikk som ikke adresserer dette, overlater forskeren til å velge mellom det som lønner seg, og det som er åpent.

Samtidig vil mye av dette arbeidet ofte utføres mer effektivt av det spesialiserte støttepersonellet omtalt i punkt 4, som nettopp er fagfolk på slike oppgaver. En vellykket politikk må derfor både anerkjenne åpen praksis i forskernes egen merittering og sørge for at forskerne har tilgang til datarøktig og annet støttepersonell som kan avlaste dem, slik at åpenhet ikke utelukkende hviler på den enkelte forskers tid og kompetanse.

ELIXIR Norge merker seg dessuten at UiB, i motsetning til flere av de andre store norske forskningsaktørene, ennå ikke har sluttet seg til DORA-erklæringen. En tydelig forpliktelse til prinsippene for ansvarlig forskningsvurdering vil gi den reviderte politikken den forankringen i incentiv- og karrieresystemet som den i dag mangler. Uten en slik forankring vil selv en ambisiøs politikk mangle det virkemiddelet som faktisk endrer forskeratferd.

6. Retningslinjene bør navngi anbefalte arkiver og metadatarammeverk for ulike forskningsresultater

Vi merker oss at UiB har valgt å skille politikken fra de mer forvaltningsmessige retningslinjene og tilretteleggende tiltakene, som legges frem separat. Dette er en fornuftig arbeidsdeling, men den gjør det desto viktigere at retningslinjene blir konkrete der politikken er prinsipiell.

Vi anbefaler at retningslinjene gir eksplisitte anbefalinger om deponeringsarkiver og dataarkiver for ulike typer forskningsresultater – publikasjoner, forskningsdata og -databaser, kildekode og programvare, samt bilde- og videomateriale – med tilhørende anbefalte lisenser (CC BY for publikasjoner, CC0 for metadata og OSI-godkjente lisenser for programvare). Retningslinjene bør videre fastsette hvilke metadatarammeverk og -standarder som skal benyttes, i tråd med FAIR-prinsippene og internasjonal praksis, slik at metadata er maskinlesbare og gjenfinnbare på tvers av systemer. ELIXIR Norge medvirker gjerne med faglig innspill til dette arbeidet innenfor livsvitenskapene.

Oppsummering

ELIXIR Norge slutter opp om UiBs mål om en åpen, etterprøvbar og tillitvekkende forskning. Vår anbefaling er at politikken heves fra en generell viljeserklæring til et forpliktende styringsdokument. Konkret anbefaler vi at politikken:

- operasjonaliserer det nasjonale og europeiske rammeverket og forplikter UiB til å gjennomføre det,
- legger "åpen som standard" til grunn, med tydelig angitte unntak,
- peker ut standardlisenser, herunder OSI-godkjente lisenser for programvare,
- navngir fagspesifikke datainfrastrukturer og arkiver,
- forplikter institusjonen til å bære den nødvendige infrastrukturen og kompetansen,
- bygger reelle karriereveier for spesialisert støttepersonell,
- kobler åpen forskning til insentiver og forskningsvurdering, og
- følges av konkrete retningslinjer for arkivering og metadata.

Vi stiller oss til rådighet for videre dialog og deler gjerne vår erfaring fra håndtering av åpne livsvitenskapelige data.

Med vennlig hilsen,

ELIXIR Norge:

Korbinian Bösl, koordinator for datahåndtering

Kjell Petersen, teknisk koordinator

Ingeborg Winge, node koordinator

Sushma Grellscheid, leder

Referanser

1. Meld. St. 5 (2022–2023). *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032*. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-5-20222023/id2931400/>
2. Meld. St. 14 (2024–2025). *Sikker kunnskap i en usikker verden*. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20242025/id3092418/>
3. Innst. 290 S (2024–2025). *Innstilling fra utdannings- og forskningskomiteen om Sikker kunnskap i en usikker verden*. Stortinget.
<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2024-2025/inns-202425-290s/>
4. Kunnskapsdepartementet (2017). *Nasjonal strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonal-strategi-for-tilgjengeliggjoring-og-deling-av-forskningsdata/id2582412/>
5. Kunnskapsdepartementet (2017). *Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-mal-og-retningslinjer-for-apen-tilgang-til-vitenskapelige-artikler/id2567591/>
6. NOU 2024: 14. *Med lov skal data deles*. Ny lovgivning om viderebruk av offentlige data. Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2024-14/id3046520/>
7. Norges forskningsråd (2017). *Tilgjengeliggjøring av forskningsdata*. Policy for Norges forskningsråd. Revidert 2017.
<https://www.forskningsradet.no/contentassets/e4cd6d2c23cf49d4989bb10c5eea087a/policy-for-apen-tilgang-til-forskningsdata.pdf>
8. Norges forskningsråd (2019). *Forskningsrådets policy for åpen forskning*. Gjeldende fra 2020.
<https://www.forskningsradet.no/siteassets/forskningspolitisk-radgivning/apen-forskning/nfr-policy-apen-forskning-norsk-ny.pdf>
9. European Research Executive Agency / Europakommisjonen. *Open science* (Horisont Europa). https://rea.ec.europa.eu/open-science_en
10. Open Source Initiative. *The Open Source Definition / OSI-approved licenses*.
<https://opensource.org/licenses>
11. ELIXIR F1000Research Gateway. <https://f1000research.com/gateways/elixir>
12. DORA. *San Francisco Declaration on Research Assessment*. <https://sf-dora.org/>
13. CoARA. *Agreement on Reforming Research Assessment*. <https://coara.eu/>
14. *Finansiering av universiteter og høyskoler*. Rapport til Kunnskapsdepartementet 17. mars 2022 (Hatlen-utvalget).
<https://www.regjeringen.no/contentassets/6c4c7be66d5c4a028d86686d701a3a96/f-4475-finansiering-av-universiteter-og-hoyskoler.pdf>

Universitetsbiblioteket

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Høringsinnspill fra HF-fakultetet - revidert politikk for åpen forskning ved UiB

Det humanistiske fakultet ønsker initiativet til å revidere eksisterende politikk for åpen vitenskap velkommen. Vi slutter oss til hovedlinjene i forslaget.

Eksisterende politikk for åpen vitenskap, vedtatt i 2020, er betydelig mer detaljert enn forslaget som fremmes her. Fakultetet støtter denne endringen. Politikken bør adressere feltet på et overordnet nivå. Vi er enige i at de eksisterende politikkområdene for innovasjon, læringsressurser og folkeforskning kan dekkes bedre i andre sammenhenger.

Til det framlagte dokumentet vil vi peke på at det framstår som uklart om punktene som omhandler **Dataprogrammer og tilhørende dokumentasjon og kildekode**, samt **Bilde- og videomateriale** er sideordnede politikkområder med Vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid, samt Forskningsdata og -databaser, slik det framstår på side én, eller underpunkter til politikkområdet forskningsdata og -databaser, slik det framstår på side to.

Til punktet om **Vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid** slutter vi oss til målsetningen i første avsnitt og situasjonsbeskrivelsen i andre. Vi mener imidlertid at det er sentralt at målet om og retten til at forskning skal være åpen følges opp med at våre forskere sikres **muligheten** til å publisere sin forskning åpent i de kanaler, i det format og på det språk de finner hensiktsmessig. Dette omfatter blant annet å publisere forskning i monografiform, å publisere på norsk eller andre fremmedspråk enn engelsk, og til å publisere i forskerstyrte tidsskrift og serier. Dette kan ivaretas i tredje avsnitt: «Universitetet i Bergen skal i nasjonale og internasjonale nettverk og samarbeid, fremme kvalitetssikrede og bærekraftige tilnærminger til åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner». Vi foreslår følgende tillegg til teksten: «**UiB skal arbeide for et mangfold av åpne publiseringsmuligheter, som ivaretar bredden av faglige behov i våre forskningsmiljøer**».

Vi støtter også formuleringene under overskriften **Åpne forskningsdata**, men foreslår at det kort forklares hva som menes med FAIR-prinsippene, for eksempel med følgende presisering i første avsnitt (uthevet): «Universitetet i Bergen har som mål at data som er resultat av de ansattes forskningsaktivitet, skal klargjøres og tilgjengeliggjøres for deling og viderebruk, i

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det humanistiske fakultet
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Kirsten Moen
Telefon: +47 55588085
Mobil: +47 95059412
E-post: kirsten.moen@uib.no

tråd med FAIR prinsippene **om gjenfinnbare, tilgjengelige, samhandlende og gjenbrukbare forskningsdata**, og dataforvaltningsloven».

Avslutningsvis vil vi peke på at Open Science er et viktig område innenfor universitetsalliansen CHARM-EU, der UiB inngår, og at en kan vurdere om samarbeidet her bør framheves i politikkdokumentet, for eksempel i avsnittet om internasjonale nettverk og samarbeid.

Med vennlig hilsen

Eivind H. Seland
prodekan

Kirsten Moen
seksjonssjef

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Lene Seim

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Svar på høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen

Vi takker for muligheten til å komme med innspill til forslaget for revidert politikk. Vi støtter forslaget som foreligger.

Med vennlig hilsen

Peter Arnold Ståhl Woldseth
avdelingsdirektør

Ingrid Birce Müftüoglu
seniorrådgiver

Kopi til

Jørn Jacobsen
Sigrid Eskeland Schütz

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det juridiske fakultet
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Ingrid Birce Müftüoglu
Telefon: +47 55589235
Mobil:
E-post: ingrid.muftuoglu@uib.no

Fra: Paul Simon Svanberg <Paul.Simon.Svanberg@uib.no>

Sendt: 25.8.2026 10:43:16

Til: Lene Seim <Lene.Seim@uib.no>

Emne: FW: Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen [#1]

Fra Det medisinske fakultet

From: Skjemaker <no-reply@skjemaker.app.uib.no>

Sent: Friday, August 14, 2026 10:53 AM

To: Mona Viksøy <Mona.Viksoy@uib.no>; Paul Simon Svanberg <Paul.Simon.Svanberg@uib.no>

Subject: Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen [#1]

Innspill/Submission

Det medisinske fakultet har vurdert utkastet til revidert politikk for åpen forskning. Det komplekse bakteppet fordrer en tilnærming som både er tydelig og fleksibel. Utkastet er etter vårt syn godt strukturert og tilpasset dagens forskningspolitiske og teknologiske utvikling. Fakultetet ser det som hensiktsmessig å foreta begrensningen fra "åpen vitenskap" til "åpen forskning". Ytterligere konkretiseringer kunne vært foretatt, men ettersom feltet er i rask endring ansees det som fordelaktig å holde dette dokumentet på et overordnet nivå.

Navn/Name	Silje Skrede
E-post/e-mail	silje.skrede@uib.no

Universitetsbiblioteket

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Høringsinnspill fra NT-fakultetet - revidert politikk for åpen forskning ved UiB

Vi viser til invitasjon til å sende høringsinnspill til UiB sin reviderte politikk for åpen forskning. Høringsnotatet ble sendt til instituttene med mulighet for innspill og høringsinnspill fra Institutt for informatikk er vedlagt.

NT-fakultetet ser positivt på at det utarbeides en revidert politikk for åpen forskning. Universitetene har en viktig rolle i å fremme åpenhet og bidra til tilgang til forskning og forskningsdata både nasjonalt og på tvers av landegrenser. Åpenhet om metoder, data og forskningsetiske avveininger bidrar til etterprøvbarhet og styrker tilliten til forskningen.

Fakultetet støtter at politikken bygger på prinsippet om at forskning skal være *så åpen som mulig, så lukket som nødvendig*. Det å legge til rette for, og ha forventning om, åpen publisering og åpen deling av forskningsdata er viktig for forskningsaktiviteten vår, og er også et krav hos både EU og Forskningsrådet. Innen noen fagområder er det samtidig nødvendig med grundige vurderinger av hva som kan deles åpent og hva som må beskyttes, blant annet ut av forskningssikkerhetshensyn.

Fakultetet noterer seg at det vil bli utarbeidet retningslinjer og tilretteleggende tiltak som skal støtte opp under implementering av politikken.

Med vennlig hilsen

Øyvind Frette
prodekan

Kari Nordvik
seniorrådgiver

Kopi til

Universitetsdirektørens kontor

Postadresse

Universitetet i Bergen
Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Kari Nordvik
Telefon: +47 55583199
Mobil: +47 93646533
E-post: kari.nordvik@uib.no

Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Kari Nordvik

Vår referanse

26/54133

Dato

10.08.2026

Innspill fra Institutt for informatikk til høring om forslag til revidert politikk for åpen forskning ved UiB

Vi viser til fakultetets brev med invitasjon om å sende innspill til et forslag til revidert politikk for åpen forskning ved UiB (WebSak 26/54133).

Instituttet har sendt høringsnotatet til sine forskningsgrupper og til utvalgte administrativt-tekniske ansatte knyttet til ELIXIR med spesialkompetanse innen forskningsinfrastruktur og datahåndtering. Informasjonen ble sendt ut 30. juni, og fristen for å sende innspill til instituttlederen ble satt til 7. august klokka 12.00.

Basert på de mottatte innspillene samt instituttlederens egne vurderinger sender Institutt for informatikk herved følgende innspill til fakultetet:

Institutt for informatikk støtter generelt forslaget til revidert politikk for åpen forskning ved UiB. Vi anerkjenner at politikken skal gjenspeile overordnede forpliktelser, og skal komplementeres med mer detaljerte retningslinjer og tilretteleggende tiltak i et eget dokument som skal legges frem for universitetsstyret som en orienteringssak høsten 2026. Vi ønsker likevel å påpeke at noen av våre forskningsmiljøer, med særlig kompetanse innen datahåndtering og infrastruktur, har pekt på flere punkter som de oppfatter kunne forbedres:

- *Politikken bør forankres uttrykkelig i, og forplikte UiB til å gjennomføre, det nasjonale og europeiske rammeverket for åpen forskning.*
- *"Åpen som standard" bør legges til grunn, med tydelig angitte unntak, i stedet for terskelen "der dette er praktisk mulig".*
- *Politikken og de tilhørende retningslinjene bør peke ut standardlisenser – CC BY, CC0 og lisenser godkjent av Open Source Initiative – og navngi fagspesifikke datainfrastrukturer og arkiver.*
- *UiB bør forplikte seg til å sikre at nødvendig infrastruktur er tilgjengelig og til å bygge varige karriereveier for datarøktene og annet spesialisert støttepersonell.*
- *Åpen praksis bør gjøres reelt meritterende gjennom en uttrykkelig kobling til forskningsvurdering, ansettelse og opprykk. UiB bør i denne sammenheng slutte seg til DORA-erklæringen.*

Instituttet støtter sine ansattes innspill. Selv om politikken hovedsakelig skal gjengi overordnede premisser, så mener instituttet at det hadde vært positivt å utvide den med mer konkret informasjon om (eventuelt henvisninger til) UiB sine forpliktelser og mål innenfor relevante områder. Dette kan inkludere datainfrastruktur, internasjonalt samarbeid og standardisering, karrieremuligheter for støttepersonell, samt hvordan politikken kan kobles til insentiver og forskningsvurdering. Andre, mer konkrete punkter nevnt ovenfor og i vedlegget, vil være relevant å ta opp i det planlagte dokumentet med retningslinjer og tilretteleggende tiltak.

Instituttet ber fakultetet om å videresende våre innspill til UiB. Instituttet ber Universitetsbiblioteket, samt andre involverte aktører, om å gjennomgå politikken for åpen forskning før den ferdigstilles og ta med relevante konkretiseringer, koblinger og forpliktelser som foreslått.

Med vennlig hilsen

Inge Jonassen
instituttleder

Stefanie Meyer
seniorrådgiver

Vedlegg

UiB_open_research_ELIXIR-NO

Kopi til

Espen Klungseth Rotevatn

Universitetsbiblioteket v/Lene Seim

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Høringsinnspill fra PSYK - revidert politikk for åpen forskning ved UiB

Vi takker for muligheten til å gi innspill til forslag om revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen. Vi har diskutert høringsnotatet i møter og mottatt innspill fra institutt- og senterlederne. Høringsuttalelsen er en sammenfatning av diskusjon og skriftlige innspill.

Det psykologiske fakultet støtter hovedretningen i forslaget, herunder tydeliggjøringen av politikken gjennom avgrensning til to kjerneområder: åpen tilgang til publikasjoner og åpne forskningsdata. En slik prioritering bidrar til økt klarhet og praktisk gjennomførbarhet.

Politikkformuleringen holder et overordnet nivå, som gjør at hovedretningen i politikken fremstår som tydelig. Vektleggingen av åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner er godt begrunnet. Det er viktig at en institusjonelt har sikret ansatte rett til å dele artikler i åpne kanaler, og at universitetet skal fremme kvalitetssikrede og bærekraftige publiseringsformer.

Politikken inkluderer også en hovedregel om deling av data, så sant det er praktisk og etisk forsvarlig. Politikken om åpen deling av data er i tråd med den internasjonale utviklingen innen Open Science, og et sentralt element for å opprettholde tilliten til forskning, replikerbarhet, transparens, og god bruk av data over tid. Det er positivt at politikken forankres i FAIR- prinsippene. FAIR kommuniserer internasjonalt, og gir dessuten et rammeverk for praktisk implementering av politikken.

Det er et godt balanserende grep at politikken om åpen forskning eksplisitt forholder seg til tilgrensende juridiske rammer for personvern, samtykke, informasjonssikkerhet, forretningshemmeligheter og immaterielle rettigheter (IPR). Punktet demonstrerer at

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det psykologiske fakultet
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Anne Kristin Lamo Aanstad
Telefon: +47 55582010
Mobil: +47 91620015
E-post: anne.kristin.aanstad@uib.no

hovedregelen om åpne data skjer i en juridisk, forskningsetisk og økonomisk kontekst, og at det vil være situasjoner hvor data ikke kan eller bør deles.

På begge politikkområder (åpen tilgang og åpne forskningsdata) oppstår det et behov for etterfølgende retningslinjer som tydeliggjør de praktiske implikasjonene for UiBs virksomhet. For åpen tilgang til publikasjoner er det viktig at retningslinjene definerer hva som er «kvalitetssikrede» publiseringsformer.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Torsheim
prodekan

Anne Kristin Lamo Aanstad
seksjonssjef

Fra: Paul Simon Svanberg <Paul.Simon.Svanberg@uib.no>

Sendt: 25.8.2026 10:42:56

Til: Lene Seim <Lene.Seim@uib.no>

Emne: FW: Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen [#2]

Fra Studentparlamentet

From: Skjemaker <no-reply@skjemaker.app.uib.no>

Sent: Monday, August 17, 2026 1:55 PM

To: Mona Viksøy <Mona.Viksoy@uib.no>; Paul Simon Svanberg <Paul.Simon.Svanberg@uib.no>

Subject: Høring - forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen [#2]

Innspill/Submission

Studentparlamentet ved UiB takker for muligheten til å komme med innspill til den nye politikken for åpen forskning ved Universitetet i Bergen. Studentparlamentet ved Universitetet i Bergen (heretter SP-UiB) er enig i innspillene fra Forskningsutvalget, dekanmøtet og rektoratet om ikke å videreføre områdene åpen innovasjon, åpne læringsressurser og folkeforskning i den reviderte politikken.

SP-UiB er også enig i forslaget om at det er hensiktsmessig å skille mellom politikk på den ene siden, og retningslinjer og tilretteleggende tiltak som er av mer administrativ og forvaltningsmessig karakter på den andre. Når det gjelder selve innholdet i UiBs politikk for åpen forskning, stiller SP-UiB seg bak den nåværende politikken, med de foreslåtte endringene, siden dette er helt i tråd med vår politikk på området.

Navn/Name	Knut Camillo Ternes
E-post/e-mail	knut@spuib.no

Universitetsbiblioteket

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Høringsinnspill fra SV-fakultetet - revidert politikk for åpen forskning ved UiB

Det samfunnsvitenskapelige fakultet takker for muligheten til å gi innspill til forslaget til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen.

Vi viser til vedlagte høringsinnspill fra Institutt for politikk og forvaltning som vi i all hovedsak slutter oss til. Særlig vil vi understreke betydningen av prinsippet om at forskning skal være «så åpen som mulig, så lukket som nødvendig». Dette er et grunnleggende premiss for implementeringen av politikken.

Vi støtter den foreslåtte reviderte politikken og ser positivt på at det utarbeides retningslinjer og tilretteleggende tiltak som kan bidra til en god implementering i organisasjonen.

Med vennlig hilsen

Synnøve K. N. Bendixsen
dekan

Vibeke Kyrkjebø Irgan
underdirektør

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Vibeke Kyrkjebø Irgan
Telefon: +47 55584991
Mobil: +47 92603364
E-post: vibeke.irgan@uib.no

Til Det samfunnsvitenskaplige fakultet

6.august 2026

Høringsinnspill til forslag til «Politikk for åpen forskning ved UiB» fra Institutt for politikk og forvaltning

Institutt for politikk og forvaltning takker for muligheten til å gi innspill til forslaget til «Politikk for åpen forskning ved UiB».

Instituttet støtter de overordnede prinsippene i forslaget. Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og en ansvarlig praksis for deling av forskningsdata bidrar til transparens, kvalitet, etterprøvbarehet og tillit til forskningen.

Vi vil samtidig peke på noen forhold som med fordel kan tydeliggjøres i den videre utviklingen av politikken og de tilhørende retningslinjene.

For det første mener vi at politikken bør understreke at åpen forskning er et virkemiddel for å styrke forskningens kvalitet og integritet, ikke et mål som skal forfølges uavhengig av faglige og forskningsetiske vurderinger. Beslutninger om deling av data, koder og annet forskningsmateriale må fortsatt bygge på faglig skjønn og gjeldende etiske, juridiske og sikkerhetsmessige hensyn.

For det andre bør det fremheves at ulike fag har ulike forutsetninger for å dele forskningsdata. Innen statsvitenskapen, og i mange andre samfunnsvitenskapelige fag, bygger forskningen ofte på kvalitative intervjuer, sensitive personopplysninger, fortrolige dokumenter og datamateriale innsamlet innenfor strenge etiske og juridiske rammer. Prinsippet om at forskning skal være «så åpen som mulig, så lukket som nødvendig», er derfor svært viktig og bør fortsatt være et grunnleggende premiss for implementeringen av politikken. Vi støtter at de praktiske retningslinjene utarbeides i et eget dokument, og vil oppfordre til at disse utvikles i tett dialog med fagmiljøene, slik at de tar høyde for de betydelige metodiske forskjellene mellom fagområdene.

For det tredje vil vi understreke at ambisjonene om åpen forskning forutsetter institusjonell støtte. Tilrettelegging for dokumentasjon, anonymisering, arkivering og tilgjengeliggjøring av forskningsdata krever infrastruktur, kompetanse og administrative ressurser. Dette er særlig viktig dersom kravene til åpen forskning forventes å øke. En politikk for åpen forskning ved UiB forutsetter derfor at institusjonen er villig til å avsette tilstrekkelige ressurser til implementering, oppfølging og videreutvikling av politikken over tid.

Avslutningsvis vil vi uttrykke støtte til UiBs ambisjon om å fremme åpen forskning. Samtidig mener vi at en vellykket implementering forutsetter at politikken ivaretar faglige forskjeller, bygger på forskningsetiske prinsipper og følges opp med tilstrekkelige ressurser og praktiske støtteordninger. Dette vil legge et godt grunnlag for en åpen forskningspraksis som styrker både forskningens kvalitet og samfunnets tillit til forskningen.

Med hilsen

Anne Lise Fimreite
Instituttleder

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetsmuseet i Bergen

Lene Seim

Vår referanse

26/54133

Dato

17.08.2026

Høring - Forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen – innspill fra Universitetsmuseet

UM takker ledelsen ved UiB for invitasjonen til gi innspill i forbindelse med forslag til revidert politikk for åpen forskning ved Universitetet i Bergen datert 17. juni 2026 (ref. 26/54133).

UM ser på forslaget til forenkling for politikk for åpen forskning som fornuftig, og støtter forslaget om å korte ned punktene fra fem til to – hhv. «Åpen tilgang til vitenskapelige publikasjoner og resultater av kunstnerisk utviklingsarbeid» og «Åpne forskningsdata». Vi støtter også endring av tittelen fra «Politikk for åpen vitenskap» til «Politikk for åpen forskning». Grepene er fornuftige og tydeliggjør hovedbudskapet.

Vi støtter skillet mellom politikk på den ene siden og retningslinjer og tilretteleggende tiltak på den andre. Universitetsmuseet har store vitenskapelige samlinger som skal være tilgjengelig for forskning nasjonalt og internasjonalt. For å oppnå målet om åpne forskningsdata er det viktig med både velfungerende systemer og tilstrekkelige ressurser.

Kari Loe Hjelle
Museumsdirektør

Postadresse

Universitetet i Bergen
Universitetsmuseet i Bergen
Postboks 7800
N-5020-BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Wenche Karin Førre
Telefon: +47 55589164
Mobil: +47 41294058
E-post: wenche.forre@uib.no